

Ludomir Łoźny

Grodziszczany, gm. Dąbrowa
Białostocka, woj. białostockie.
Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 20, 125-126

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kierunek bruzdy biegł mniej więcej po linii W-E/. Dobrze widoczny w jednym miejscu ślad orania krzyżowego może stanowić przesłankę, że mamy tu do czynienia ze śladami orki wykonywanej radłem. Znalazienie w warstwie ornej dość sporych ilości drobnych fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej /XI-XII w./ skłania do wiązania ich /tzn. bruzd/ z tym właśnie okresem. Wobec takiego faktu należy liczyć się z ewentualnością istnienia w tym rejonie wczesnośredniowiecznego osadnictwa otwartego przed momentem wybudowania grodu. Jednocześnie jednak nie można wykluczyć drugiej możliwości, że omawiane ślady po orce związane były z otwartą osadą kultury przeworskiej /datowanej materiałem ceramicznym oraz zapinką typu G - badania z lat 1983-1985 - na fazy A₃-B₁/.. Ku takiemu zaklasyfikowaniu mogłyby skłaniać nieliczne fragmenty ceramiki przeworskiej, znajdujące w tejże warstwie ornej.

Być może rozstrzygnięcie tych problemów przyniosą wyniki analiz pyłkowych z warstwy ornej i zalegającego bezpośrednio pod nią pierwotnego podglebia oraz wyniki analiz szczątków botanicznych pochodzących ze szlamowania próbek obu tych warstw.

Badania dostarczyły głównie informacji zawartych w odkrytych obiektach nieruchomych. Znacznie mniej niż w latach poprzednich było materiału ruchomego. W glinianym nasypie wału znaleziono jedynie drobne, na ogół niecharakterystyczne fragmenty ceramiki. Większość dających się określić ułamków pochodziła z naczyń kultury przeworskiej. Ewidentne materiały wczesnośredniowieczne /datowane na XI-XII w./ pochodzą jedynie ze spagowych partii wypełnienia fosy wewnętrznej oraz z warstwy ornej zalegającej pod skrzyniową konstrukcją wału. Oprócz ceramiki znaleziono także jeden silnie skorodowany, nieokreślony przedmiot żelazny /zachowany w kilku niewielkich fragmentach/ oraz parę kawałków żużla.

Wyniki badań nie potwierdziły jednego istotnego elementu wszystkich poprzednich sezonów dotyczącego zabudowy wczesnośredniowiecznej, a mianowicie intensywnych śladów spaleniźny. Wał południowy w obrębie badanego rejonu nie nosił żadnych śladów gwałtownej destrukcji. W osuwiskowych warstwach zalegających na wewnętrznym stoku wału - pochodzących z rozorywania wału w latach trzydziestych i czterdziestych XX w. - brak było intensywnych śladów spaleniźny. Stok zewnętrzny nie miał nawet śladów warstw osuwiskowych z wyższych partii: zachował się w swym pierwotnym, nadanym mu przez budowniczych układzie.

Badania będą kontynuowane.

GRODZISZCZANY, gm. Dąbrowa Białostocka
woj. białostockie
Stanowisko 1

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadził mgr Ludomir Łoźny. Finansował WKZ w Białymstoku. Pierwszy sezon badań. Grodziako XI-XIII w.

Ze względu na znaczny stopień zniszczenia obiektu, co wiązało się ze znaczną niwelacją części wałów oraz majdanu, wykopy wytyczono w miejscu wskazującym na stosunkowo nieduże zniszczenia, w części północno-zachodniej grodziaka. Wykopy zlokalizowano na majdanie w części przywałowej i częściowo na wale wewnętrznym grodziaka. Ogółem przebadano 63 m² powierzchni obiektu. Pozyskano materiał ceramiczny, dość zróżnicowany pod względem typologicznym, liczny udział fragmentów naczyń z dużą ilością gruboziarnistej domieszki tłuczni, niektóre przełomny wielobarwne, słabe ślady obtaczania na nielicznych i przede wszystkim przydennych partiach barwy przeważnie w odcieniach brązu i beżu, nieco brunatnych, ornamentyka linii dookólnych, falistych, skośnych krzyżyków oraz kombinacje tych motywów. Z wstępnych analiz można założyć, iż pochodzi ona z okresu od XI do XIII w. W większości jest to ceramika słowiańska, trudno jednak w tej chwili stwierdzić czy mazowiecka czy ruska, najprawdopodobniej jest to materiał mieszany.

Poza ceramiką naczyniową znaleziono jedynie dwa przesłiki gliniane: kulisty i dwustopkowy.

Wewnętrzny wał grodu w odkrytym odcinku był wałem ziemnym przykrytym płaszczem glinianym, żadnych konstrukcji kamiennych ani drewnianych nie znaleziono. W warstwie gliny występowały ślady spaleniźny, co sugeruje fakt wystąpienia pożaru.

Wyróżniono następujące warstwy: 1 - humus, 2 - warstwa żwiru z piaskiem, prawdopodobnie pozostałość haldy po wkopie na silos znajdujący się w centrum grodziska, 3 - zhumusowana, ciemnobrazowa ziemia, 4 - ciemnoszara ziemia, prawdopodobnie pozostałość warstwy kulturowej, 5 - glina we fragmencie wału, 6 - fragment bruku kamiennego, dość luźnego, w którym znaleziono dwa prześliki, 7 - całec - piasek, żwir, miejscami z gliną. Materiał ceramiczny występował w warstwach: 3, 4, 5.

Badania przysioroczne powinny skupić się głównie na zbadaniu układu obronnego, którego najlepiej zachowany odcinek znajduje się w zachodniej partii grodziska /podwójna linia wałów/.

GRÓDEK nad Bugiem, gm.Hrubieszów
woj. zamojskie
Stanowisko 25

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie
Katedra Archeologii

Badania prowadził zespół pod kierunkiem dra Andrzeja Kowalskiego. Finansowało WDAK w Zamościu. Pierwszy sezon badań. Osada z VII-XII/XIII w.

Stanowisko odkryte w trakcie badań AZP /na obszarze 87-95/. Zlokalizowano je w obrębie terasy akumulacyjnej doliny Bugu na niewielkim wyniesieniu wysokości około 3 m, na glebach zbliżonych do mądów rzecznych. Na powierzchni około 1 ha znaleziono materiał z wczesnego okresu epoki brązu, okresu rzymskiego i przeważający ilościowo z wczesnego średniowiecza. Chronologie ostatniej grupy określono na XII-XIII w., z możliwością odniesienia jej również do X w.

W sezonie 1985 odkryto kilka zabytków, w tym żelazny grot oszczepu zdobiony złotą taflą, które wskazywałyby na istnienie na tym stanowisku warstwy odnoszącej się do starszych faz wczesnego średniowiecza.

Podjęto badania sondażowe, których celem było uściślenie chronologii znanego wyłącznie z badań powierzchniowych stanowiska. Wykop o wymiarach 10 x 1 m założono w miejscu największej koncentracji znalezisk, w dolnej partii zachodniego skłonu wyniesienia. Materiał zabytkowy występował w warstwie pomiędzy 30-50 cm głębokości i znajdował się najprawdopodobniej na złożu wtórnym. Warstwa spływowa // osiągnięta w tym miejscu głębokość 120 cm, a całec osiągnięto na głębokości 160 cm. Nielicznie występująca zabytki ceramiczne w zdecydowanej większości należy datować na XII i być może XII/XIII w. Znaleziono jednak również fragment zdobionego ornamentem falistym brzuśca naczyń, którego chronologia może być ustalona na okres od VII w. nie powinna przekraczać jednak IX/X w. Uzyskano potwierdzenie istnienia na stanowisku 25 w Gródku materiałów odnoszących się do okresu VII-IX w. Nie zarejestrowano zabytków kultur prądziejowych.

Materiały znajdują się w Katedrze Archeologii UMCS.

Badania będą kontynuowane.

GULIN MŁYN, gm.Zakrzew
woj. radomskie
Stanowisko 1

patrz
okres lateński

HACXI
woj. białostocka
Stanowisko 1 - grodzisko

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Epoki Metali w Warszawie

Badania prowadził dr Zbigniew Kobyliński. Uczestniczyli: mgr mgr Marek Dulinicz, Urszula Kobylińska /IHNM PAN/, Ludomir Łożny /PMA/ i Wojciech Wróblewski /IA UM/. Finansował WKZ w Białymstoku. Szósty sezon badań /wznowienie badań z lat 1967. 1970-1977/. Grodzisko wczesnośrednio-